

Dobrobiti roditeljske uključenosti u obrazovanje djeteta

UDK 37.018.26

Pregledni članak

Primljeno: 01. 10. 2017.

Katarina Sušan Gregorović¹

OŠ Sveti Matej, Viškovo

susanj.katarina@gmail.com

Sažetak

Suvremeni odgoj i obrazovanje sve više teži razvijanju što kvalitetnije suradnje roditelja i učitelja, koja će se temeljiti na partnerskim odnosima, a krucijalan čimbenik toga partnerstva čini aktivna roditeljska uključenost u obrazovanje djeteta. Ona podrazumijeva brojne aktivnosti u koje se roditelji uključuju tijekom učenja i obrazovanja djeteta, u školi i kod kuće, čime pozitivno utječu na cjelokupni razvoj i školski uspjeh djeteta. Ujedno, donosi dobrobiti za sve ostale sudionike odgojno-obrazovnog procesa. Stoga je neophodno istaknuti njezinu važnost i dobrobiti, što je i svrha ovoga rada.

Ključne riječi: dobrobiti; partnerstvo; roditelji, suradnja; uključenos

¹ Katarina Sušan Gregorović diplomirala je razrednu nastavu na Učiteljskom fakultetu u Rijeci. Doktorandica je Poslijediplomskoga doktorskog studija pedagogije Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Područja njezinoga interesa usmjerena su na odnose obitelji/roditelja i škole/učitelja.

Uvod

Obitelj i škola dva su ključna okruženja djeteta koja doprinose njegovom cjelokupnom razvoju i učenju te utječu na tijek i kakvoću njegova obrazovanja. Kada roditelji i učitelji djeluju u zajedništvu, taj je doprinos znatno veći. To je iznimno važno jer i učitelji i roditelji imaju informacije vrijedne za promociju školskih postignuća djeteta. Učitelji imaju stručna i pedagoška znanja te mogu roditelje savjetovati o strategijama za promociju djetetova znanja. Roditelji, s druge strane, imaju informacije o tome što motivira dijete, koje su njegove jakosti, slabosti i slično. Prema tome, ističe i autorica Maleš (1993.), s obzirom na ulogu koju imaju u životu djeteta, od roditelja i odgojno-obrazovnih djelatnika očekuje se da budu partneri i saveznici u zajedničkom odgojnom i obrazovnom djelovanju. Škole, stoga, ne smiju podcijeniti važnu ulogu koju roditelji imaju u podržavanju i ohrabrivanju djeteta kao učenika, već ih u tome usmjeravati te uključiti kao ravnopravne partnere. U partnerskom odnosu obitelj i škola smještaju dijete, njegovu dobrobit, potrebe i kapacitete u centar pozornosti obiju strana, koje imaju iste interese, ciljeve i zadaće, u najboljem interesu djeteta. Takvi odnosi podrazumijevaju međusobnu potporu, jednakost, ravnopravnost, zajedničko odlučivanje, planiranje i realizaciju ciljeva te aktivnu uključenosti obiju strana – učitelja i roditelja.

Aktivna uključenost roditelja u obrazovanje djeteta podrazumijeva njihovu fizičku prisutnost i aktivno sudjelovanje. Unatoč znatnome broju istraživanja područja roditeljske uključenosti u obrazovanje djeteta u svijetu, u literaturi još uvijek ne postoji jednoznačna, općeprihvaćena definicija iste. Međutim, među autorima postoji konsenzus da je to kompleksan, višedimenzionalan konstrukt koji uključuje mnoštvo roditeljskih aktivnosti i ponašanja vezanih uz cjelokupni proces obrazovanja i učenja djeteta (Epstein, 1990. i 1992.; Fan i Chen, 2001.; Fan i Williams, 2010.; Grolnick i Slowiaczek, 1994.; Kohl, Lengua i McMahan, 2000.; Lareau, 1989.), a manifestiraju se u školi i izvan škole (obično, ali ne uvijek, kod kuće) (Epstein, 1987., 2001., 2008.; Henderson i Mapp, 2002.; Hill i sur., 2004.; Hoover-Dempsey i Sandler, 1997.; Izzo i sur., 1999.; Pomerantz, Moorman i Cheung, 2012.; Walker i sur., 2005.). Roditeljska uključenost u školi pritom obuhvaća niz roditeljskih aktivnosti, poput: prisutnosti na sastancima, formalnim i neformalnim susretima s učiteljima; sudjelovanja u raznim događajima i aktivnostima u školi; volontiranja u školi i pomoć učiteljima; gostovanja na nastavi; pomoći u prikupljanju materijalnih sredstava; pratnje na izletima; participacije u donošenju odluka u školi; uključenosti u zajednici; edukacije roditelja i drugo (Epstein, 1986.; Epstein i Dauber, 1991.; Fan i Chen, 2001.; Henderson i Mapp, 2002.; Hoover-Dempsey i Sandler, 1997.). Drugi dio roditeljske uključenosti u obrazovanje djeteta čini roditeljska uključenost u učenje kod kuće, koju autori dijele

na roditeljske aktivnosti unutar dviju domena. Prvu čini roditeljska uključenost u aktivnosti vezane za razvoj školskih znanja/vještina djeteta, od kojih su najučestalije: nadgledanje i pomoć u izvršavanju zadaća; pomoć u učenju, planiranju učenja te organizaciji vremena; aktivnosti razvijanja jezičnih vještina; diskusije i komunikacija roditelja i djece o školskim pitanjima (Christenson i Sheridan, 2001.; Eccles i Harold 1996.; Epstein, 2001.; Grolnick i Slowiaczek, 1994.; Henderson i Mapp, 2002.; Ljubetić, 2014.). Drugu dimenziju čini uključenost u aktivnosti poticanja učenja koje nisu direktno vezane uz školski rad, primjerice: stvaranje kognitivno stimulirajućega obiteljskoga okruženja (osiguravanje edukativnih materijala, uključivanje djeteta u stvaralačke aktivnosti, poticanje kreativnosti i slično) te aktivnosti učenja izvan obiteljskoga doma (primjerice, posjeti kulturnim ustanovama, istraživanje prirode i slično) (Grolnick i Slowiaczek, 1994.; Henderson i Berla, 1994.; Henderson i Mapp, 2002.; Jeynes, 2005.; Ljubetić, 2014.). Kada su roditelji aktivni i uključeni u obrazovanje djeteta, ne samo da to pozitivno utječe na dijete i njegova školska postignuća, već to unosi pozitivne promjene i rast u cjelokupnome njegovom okruženju.

Važnost i dobrobiti roditeljske uključenosti u obrazovanje djeteta

O važnosti roditeljske uključenosti u obrazovanje djeteta svjedoči sve veći broj znanstvenih istraživanja u svijetu, a rezultati ukazuju na brojne dobrobiti za sve sudionike odgojno-obrazovnoga procesa. Naime, mnogi istaknuti autori, koji se bave područjem odnosa obitelji i škole, na temelju dugogodišnjih istraživanja prepoznali su dobrobiti roditeljske uključenosti u obrazovanje djeteta, kako za obrazovni uspjeh djeteta, tako i za njegov cjelokupni razvoj (Becker i Epstein, 1982.; Eccles i Harold, 1996.; Epstein, 1986. i 1995.; Henderson i Berla, 1994.; Jeynes, 2005.; Maleš, 2003.; Sanders i Sheldon, 2009.).

Roditeljska uključenost u obrazovanje djeteta od neizmjerne je važnosti jer pruža mnogostruke dobrobiti, prvenstveno za dijete – učenika, ali i za roditelje/obitelji i učitelje/škole. Da ima upravo takav – trostruki učinak potvrđuju mnogi autori. Swap (1987.), primjerice, smatra da ona donosi višestruke dobrobiti za djecu, učitelji osjećaju potporu i poštovanje od roditelja i zadovoljstvo zbog učenikova entuzijazma za rješavanje problema, a škole imaju pristup resursima koje donose roditelji. Pored toga, Ramirez (2006.) uočava da se učenici osjećaju entuzijastično za učenje, a roditelji se osjećaju dijelom obrazovanja svoje djece. Epstein je (1994.) otkrila da učenici mogu postati svjesniji važnosti školovanja, razviti pozitivan stav prema radu u školi i svijest o opcijama za buduće obrazovanje i posao. Roditelji mogu postati svjesni svoga djeteta kao učenika, što im može pomoći da odgovarajuće reagiraju na djetete-

tove probleme. Učitelji mogu postati svjesni obiteljskih pozadina, kultura, briga, ciljeva, potreba i obitelji i njihovih pogleda na djecu. Flessa (2008.) ističe da su učenici zadovoljni zbog provođenja vremena s roditeljima, učitelji su uvjereni da se roditelji brinu o djetetovom obrazovanju, a roditelji osjećaju da doprinose školskome životu djeteta. Epstein (Epstein i sur. 2009.) također navodi da postoji mnogo dobrobiti koje su razlozi za uključivanje roditelja u obrazovanje djeteta. Glavni je razlog pomoć učenicima u postizanju uspjeha u školi, a ostali su razlozi, primjerice: poboljšanje školske klime i programa, unapređenje roditeljskih vještina, pomoć obiteljima da se povežu sa školom i zajednicom, pomoć učiteljima u njihovome radu. Autori Turney i Kao (2009.) identificirali su, nadalje, tri mehanizma kroz koje djeca stječu dobrobiti od roditeljske uključenosti. Prvo, uključenošću roditelja djeci se odašilje pozitivna poruka o važnosti obrazovanja. Formira se socijalna mreža u kojoj roditelji upoznaju druge roditelje, učitelje i djelatnike škole koji s njima mogu dijeliti važne i korisne ideje o obrazovanju djece. I naposljetku, ako učitelji razgovaraju s roditeljima o poteškoćama u učenju i ponašanju njihove djece, roditelji mogu na vrijeme intervenirati da pomognu djeci.

S obzirom na to da ima trostruki učinak, može se reći da je roditeljska uključenost jedna od osnovnih odrednica uspješnih škola i nosi svoje dobrobiti za dijete/učenika, roditelje i učitelje.

Dobrobiti roditeljske uključenosti u obrazovanje djeteta za dijete/učenika

Proteklih nekoliko desetljeća istraživanja indiciraju da uključenost roditelja u obrazovanje djeteta pozitivno utječe na postignuća djeteta, njegove stavove i aspiracije te ponašanje. Naime, više razine roditeljske uključenosti u obrazovanje djeteta, neminovno produciraju pozitivne stavove djeteta prema školi i učenju, iz čega dalje proizlazi težnja za postizanjem uspjeha, viši stupanj motivacije kao i lakša emocionalna, socijalna i ponašajna prilagodba. Pretraživanjem literature otkrivene su i u nastavku predstavljene najučestalije dobrobiti za učenike, koje proizlaze iz roditeljske uključenosti u njegovo obrazovanje.

Rezultati brojnih istraživanja koja ispituju utjecaj roditeljske uključenosti na školska postignuća djeteta dokazali su pozitivnu korelaciju, odnosno što je veća razina roditeljske uključenosti, učenici postižu bolji školski uspjeh. Rezultati su, naime, pokazali da učenici imaju više ocjene i bolje rezultate na testovima (Čudina-Obradović, 1986.; Eccles i Harold, 1996.; Epstein, 2005.; Epstein i Sanders, 2002.; Epstein i sur., 2002.; Fan i Chen, 2001.; Grolnick i Slowiaczek, 1994.; Henderson i Berla, 1994.; Henderson i Mapp, 2002.; Jeynes, 2005.; Maleš, 1993., 2003.; Olsen i Fuller,

2008.; Pomerantz i sur. 2012.; Rečić, 2003.; Sanders i Sheldon, 2009.; Swap, 1993.; Van Voorhis i sur., 2013.; Zloković, 1996.). Otkriveno je da su učenici uspješniji u učenju i savladavanju raznih sadržaja i vještina.

Konkretno, učenici iskazuju bolja postignuća u jezičnim vještinama i razvoju pismenosti, matematičkim vještinama, kao i ostalim vještinama učenja (Epstein, 1991.; Fan i Williams, 2010.; Fantuzzo i sur., 2004.; Hill i Taylor, 2004.; Sanders i Sheldon, 2009.; Sheldon i Epstein, 2005.). Boljim postignućima prethodi viša razina angažmana učenika u aktivnostima učenja kod kuće i u školi te redovitije izvršavanje zadaća (Epstein i Becker, 1982.; Epstein i Van Voorhis, 2001.; Epstein i sur., 2009.; Green i sur., 2007.; Grolnick i Slowiaczek, 1994.; Henderson i Berla, 1994.; Hill i sur., 2004.; Izzo i sur. 1999.; Olsen i Fuller, 2008.; Rosić i Zloković, 2003.) kao i viši stupanj motivacije učenika za učenje i ispunjavanje školskih obaveza (Fan, Williams i Wolters, 2012.; Goodall i Vorhaus, 2011.; Grolnick, Ryan i Deci, 1991.; Grolnick i Slowiaczek 1994.; Henderson i Mapp, 2002.; Olsen i Fuller, 2008.; Sanders i Sheldon, 2009.), kada su roditelji aktivno uključeni, kod kuće i u školi. Nadalje, više razine roditeljske uključenosti u obrazovanje djeteta, dokazuju djetetu da roditelji imaju pozitivan stav prema njegovom obrazovanju. Dijete stječe osjećaj da su škola i obrazovna postignuća važna ako roditelji posvete vremena da im pomognu u tome ili pokažu interes. Pozitivni stavovi roditelja formiraju pozitivne stavove djeteta prema učenju i ispunjavanju školskih obaveza i zadaća. Učenici, stoga, razvijaju pozitivne stavove prema učenju, obrazovanju, učiteljima i školi te usvajaju roditeljsko pozitivno vrednovanje učenja i škole (Eccles i Harold, 1996; Epstein i sur., 2009.; Epstein i Van Voorhis, 2001.; Fan i Chen, 2001.; Green i sur., 2007.; Grolnick i Slowiaczek, 1994.; Grolnick i sur. 1991.; Henderson i Berla, 1994.; Henderson i Mapp, 2002.; Hill i Taylor, 2004.; Maleš, 2003.; Olsen i Fuller, 2008.; Swap, 1993.). Iz pozitivno formiranih stavova dalje proizlaze težnja za postizanjem uspjeha, poželjno ponašanje i veći trud učenika, što rezultira poboljšanim ponašanjem i disciplinom učenika (Fan i Chen, 2001.; Fantuzzo i sur., 2004.; Henderson i Berla, 1994.; Henderson i Mapp, 2002.; Olsen i Fuller, 2008.; Rosić i Zloković, 2003.; Sanders i Sheldon, 2009.). Pored toga, kod učenika koji uživaju roditeljsku podršku i ohrabrenja te dobivaju „vjetar u leđa“, razvija se samopouzdanje, osjećaj samoučinkovitosti i pozitivna percepcija o vlastitim kompetencijama (Epstein 1986.; Fan i sur. 2012.; Fantuzzo i sur., 2004.; Goodall i Vorhaus, 2011.; Grolnick i Slowiaczek, 1994.; Henderson i Berla, 1994.; Henderson i Mapp, 2002.; Izzo i sur., 1999.; Maleš, 2003.; Swap, 1993.). Također, bolja je njihova prilagodba u školi i pri prelasku u više razrede i škole (Henderson i Mapp, 2002.; Sanders i Sheldon, 2009.). Isto tako, kada roditelji redovito vode računa o izvršavanju obaveza u školi i kod kuće, kada sudjeluju u aktivnostima nadgledanja djetetova rada, ponašanja i načina provođenja slobodnoga vremena, učenici manje

odustaju od škole (u srednjoj školi), manje je izostajanja s nastave i niže su stope ponavljanja razreda (Epstein, 2005.; Epstein i Sanders, 2002.; Epstein i sur., 2002.; Green i sur. 2007.; Henderson i Berla, 1994.; Henderson i Mapp, 2002.; Maleš, 2003.; Olsen i Fuller, 2008.; Sanders i Sheldon, 2009.; Sheldon i Epstein, 2005.) i općenito su bolje socijalne vještine i emocionalna dobrobit učenika (Grolnick i Slowiaczek, 1994.; Henderson i Mapp, 2002.; Sanders i Sheldon, 2009.).

Kao što je navedeno, roditeljska uključenost ima ponajprije pozitivan učinak na rezultate testova i ocjene, posebice u ključnim elementima poput čitanja, matematike te znanosti. Međutim, učinak se proteže i dalje od školskih postignuća, primjerice ponašanje učenika u školi, pohađanje nastave, stavovi prema školi, socijalne vještine. Dobrobiti za dijete neminovno produciraju dobrobiti za roditelje.

Dobrobiti roditeljske uključenosti u obrazovanje djeteta za roditelje/obitelj

Dobrobiti roditeljske uključenosti nisu limitirane samo na djecu, već ona nosi određene dobrobiti i za roditelje. To je također potvrđeno brojnim studijama, a u nastavku su predstavljene najučestalije spoznaje istih. Aktivnim uključivanjem u obrazovanje djeteta, roditelji ostaju informirani i u toku su s djetetovim obrazovanjem, stječu bolji uvid u ono što se događa u školi te su upoznati s time što djeca uče i kako škole funkcioniraju (Epstein, 1986., 1987., 1995.; Lemmer i Van Wyk, 2009.). To rezultira boljim razumijevanjem rada djeteta, učitelja i škole (Epstein, 1986., 1987., 1995.; Epstein i Dauber, 1991.; Epstein i sur., 2002.; Fan i Chen 2001.; Henderson i Berla, 1994.; Henderson i Mapp, 2002.; Olsen i Fuller, 2008.; Swap, 1993.). Navedeno će, također, pridonijeti boljem shvaćanju učitelja te razvoju više povjerenja u učitelje i škole te dovesti do pozitivnijih stavova prema učiteljima i školama (Epstein, 1986., 1987., 1995.; Epstein i Dauber, 1991.; Henderson i Berla, 1994.; Maleš, 2003.; Olsen i Fuller, 2008.; Swap, 1993.). S druge strane, roditelji koji su uključeni dobivaju mnogo više poštovanja od učitelja (Henderson i Berla, 1994.).

Nadalje, učestalim uključivanjem roditelji će se osjećati sastavnim dijelom djetetova obrazovanja te će se povećati njihovo samopouzdanje i osjećaj samoučinkovitosti u pomaganju djetetu da postigne uspjeh u školi (Hoover-Dempsey i Sandler, 1997.; Lemmer i Van Wyk, 2009.; Maleš, 2003.; Olsen i Fuller, 2008.), kao i veći osjećaj odgovornosti i osjetljivost na socijalne, emocionalne i kognitivne potrebe djeteta (Olsen i Fuller, 2008.). Kada je to postignuto, roditelji počinju cijeniti vlastitu ulogu u djetetovu obrazovanju, osjećaju se zadovoljnijima i korisnima te predanima podržavanju školskih ciljeva (Fan i Chen, 2001.; Henderson i Mapp, 2002.; Hoover-Dempsey i Sandler, 1997.; Maleš, 2003.).

Pored navedenih dobrobiti za roditelje, učinkovita i redovita uključenost roditelja u obrazovanje djeteta neminovno čini škole učinkovitijima te nosi mnoge dobrobiti za učitelje i škole.

Dobrobiti roditeljske uključenosti u obrazovanje djeteta za učitelje/školu

Brojne studije identificirale su pozitivne učinke roditeljske uključenosti za učitelje i škole, a najučestalije su istaknute u nastavku. Učitelji koji prakticiraju, pozivaju i stvaraju prilike za roditeljsku uključenost, razvijaju bolju komunikaciju s roditeljima te na taj način stječu bolje razumijevanje obiteljske kulture i različitosti te više poštovanja za mogućnosti i vrijeme roditelja. Zauzvrat uživaju brojne dobrobiti proizašle iz roditeljske uključenosti. Naime, kada su roditelji dio škole i kada shvate kako je težak učiteljev posao, učitelji dobivaju razumijevanje i više poštovanja od strane roditelja (Epstein, 2001.; Maleš, 2003.; Olsen i Fuller, 2008.). Naime, kada učitelji cijene roditeljske doprinose te ih tretiraju kao partnere koje redovito pozivaju na uključenost, dobivaju priliku uživati veću razinu potpore i pomoći u radu od strane roditelja (Henderson i Mapp, 2002.; Lemmer i Van Wyk, 2009.). Također, pozitivnije su percepcije o učiteljima i bolja evaluacija od strane roditelja, ali i od ravnatelja i stručne službe škole (Epstein, 1986.; Epstein i Dauber, 1991.; Henderson i Berla, 1994.; Maleš, 2003.). Time učitelji stječu više znanja o obiteljima i učenicima, što im pomaže u poučavanju učenika te shvaćanju njih i njihovih obitelji. Roditelji, naime, učitelju mogu prenijeti vrijedne informacije o djetetu što uvelike učitelju pomaže da vodi učenika prema postizanju uspjeha. Kada uključuju roditelje, učitelji dobivaju pomoć u poučavanju, individualnom pristupu djetetu kod kuće i održavanju discipline. Sve to značajno utječe na unapređivanje razine učinkovitosti poučavanja i rada učitelja (Epstein, 1986.; 2008.; Epstein i Dauber 1991.; Henderson i Berla, 1994.). Na temelju svega navedenoga, učitelji neminovno razvijaju veći osjećaj zadovoljstva vlastitim poslom (Christenson i Sheridan, 2001.; Epstein i Dauber, 1991.; Henderson i Berla, 1994.; Maleš, 2003.; Olsen i Fuller, 2008.; Swap, 1993.). Odnosno, učitelji koji uspješno uključuju roditelje imaju pozitivnije stavove o svojoj sposobnosti poučavanja.

Stvaranjem dobrobiti za učitelje, roditeljska uključenost, nadalje, donosi dobrobiti za cjelokupnu školsku zajednicu. Škole koje ohrabruju i pozivaju roditelje na uključenost, na taj način razvijaju kvalitetnije programe partnerstva s roditeljima, a time dobivaju na kvaliteti. Kada se roditelji uključuju u rad škole kao aktivni partneri, škole se povezuju s resursima u zajednici, odnosno školama se osigurava potpora od strane roditelja i obitelji iz lokalne zajednice, osiguravaju im se resursi i pomoć

(Henderson i Berla, 1994.; Olsen i Fuller, 2008.; Sheldon i Epstein, 2005.). Zajedničkim se radom formiraju bolji odnosi između učitelja i roditelja, obitelji i škole (Epstein, 1986., 2001.; Sanders i Sheldon, 2009.). To doprinosi poboljšanju školske klime (Epstein, 1995.; Maleš, 2003.; Sanders i Sheldon, 2009.). I naposljetku, kada se škola u javnosti reflektira kao zajednica roditelja i učitelja, ravnopravnih, aktivnih i uključenih partnera, stječe bolju reputaciju u javnosti i pozitivne stavove roditelja o školi. Bolji je njezin opći ugled jer se u zajedništvu doprinosi uspješnosti učenika, a u konačnici uspješnosti škole (Epstein i Dauber, 1991.; Henderson i Berla, 1994.; Henderson i Mapp, 2002.; Hoover-Dempsey i Sandler, 1997.; Olsen i Fuller, 2008.; Swap, 1993.).

Unatoč svim dobrobitima, roditeljska uključenost u nas je zanemareno područje te se odnosi obitelji i škole još uvijek temelje na tradicionalnim elementima suradnje (roditeljski sastanci, informacije i pisane obavijesti roditeljima, kao najčešći, a nerijetko i jedini oblik suradnje) odnosno prevlasti škole (umjesto partnerstva) (Maleš, 1994.; Miljević-Ričički, 2009., prema Miljević-Ričički i Vizek-Vidović 2010, Pahić i sur., 2010.). Navedeno potvrđuje i mali broj provedenih istraživanja čiji rezultati upućuju na to da, iako roditelji pokazuju interes za sve oblike uključivanja i smatraju to korisnim za dijete, još se uvijek zanemaruju bitni aspekti roditeljske uključenosti, poput uključivanja roditelja kao volontera odnosno uključivanja roditelja u izvannastavne i nastavne aktivnosti, kao i isključivanje roditelja iz procesa donošenja odluka i upravljanja školom (Miljević i sur., 2011.; Pahić i sur., 2010.; Pahić, Vizek-Vidović i Miljević-Ričički, 2011.).

Zaključak

S obzirom na sve navedene dobrobiti roditeljske uključenosti, istaknute relevantnim znanstvenim istraživanjima tijekom posljednjih nekoliko desetljeća, jasno je da se roditeljska uloga u obrazovanju djeteta ne smije podcijeniti niti zanemariti. Štoviše, rezultatima istraživanja potvrđena je neosporiva važnost i doprinos njihovoga uključivanja u obrazovanje djeteta s ciljem razvijanja partnerskih odnosa roditelja i učitelja, a u najboljem interesu učenika.

Uvažavajući takve spoznaje, u razvijenim zemljama diljem svijeta prepoznata je važnost razvijanja i implementiranja učinkovitih programa roditeljske uključenosti kao ključne komponente za stvaranje uspješnoga obrazovanja (Epstein i Becker, 1982.). Takvi programi prepoznaju važnost uključenosti roditelja, učitelja i zajednice koji dijele odgovornost za učenje i razvoj učenika. Međutim, kod nas je roditeljska uključenost u obrazovanje djeteta još uvijek slabo istraženo i u praksi nedovoljno (ili nikako) implementirano područje. Odnosi roditelja i učitelja još uvijek su obilježeni

tradicionalnim elementima suradnje, a aktivna roditeljska uključenost zanemaruje se kao jedan od ključnih elemenata uspješnoga obrazovanja. S obzirom na to da je višestruko dokazana njezina važnost i dobrobiti, krajnje je vrijeme da se poduzmu koraci kako bi i u našem odgojno-obrazovnom sustavu aktivna roditeljska uključenost postala nezaobilazan dio obrazovanja svakoga djeteta.

Literatura

- Becker, H. i Epstein, J. L. (1982.). Parent involvement: A survey of teacher practices. *Elementary School Journal*, 83, 85-102.
- Christenson, S. L. i Sheridan, S. M. (2001.). *School and families: Creating essential connections for learning*. New York: The Guilford Press.
- Čudina-Obradović, M. (1986.). *Djelovanje različitih oblika socijalizacije na uspjeh u školi (izvještaj o znanstvenom istraživanju)*. Zagreb: Filozofski fakultet, Institut za pedagoška istraživanja.
- Eccles, J. S. i Harold, R. D. (1996.). Family involvement in children's and adolescents' schooling. U: Booth, A. i Dunn J. (ur.), *Family-school links: How do they affect educational outcomes?* (str. 3-34). Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum.
- Epstein, J. L. (1986.). Parents' reactions to teacher practices of parent involvement. *Elementary School Journal*, 86, 278 – 294.
- Epstein, J. L. (1987.). Toward a theory of family-school connections: Teacher practices and parent involvement. U: Hurrelmann, K., Kaufmann, F. X i Lasel, F., (ur.), *Social intervention: Potential and constraints* (str. 121-136). New York:Walter de Gruyter.
- Epstein, J. L. (1990.). School and family connections: Theory, research and implications for integrating sociologies of education and family. *Marriage and Family Review*, 15, 99-126.
- Epstein, J. L. (1991.). Effects on Student Achievement of Teachers' Practices of Parent Involvement. *Advances in Reading/Language Research: Literacy through Family, Community, and School Interaction*. Greenwich, CT: JAI Press.
- Epstein, J. L. (1992.). School and Family Partnerships. U: Alkin, M. (ur.), *Encyclopedia of Educational Research*, 6th edition (str. 1139-1151). New York: MacMillan.
- Epstein, J. L. (1994.). Theory to practice: School and family partnerships lead to school improvement and student success. U: Fagiano, C. L. i Werber, B. Z., ur., *School, family, and community interaction: A viewfrom the firing lines* (str. 39-52). Boulder, CO: Westview Press.
- Epstein, J. L. (1995.). School/family/community partnerships: Caring for the children we share. *Phi Delta Kappan*, 76(9), 701-712.
- Epstein, J. L. (2001.). *School, Family and Community Partnerships: Preparing Educators and Improving Schools*. Boulder, CO: Westview Press.
- Epstein, J. L. (2005.). School-initiated family and community partnerships. U: Erb, T., ur., *This we believe in action: Implementing successful mid-dle level schools* (str. 77-96). Westerville, OH: National Middle School Association.
- Epstein, J. L. (2008.). Improving family and community involvement in secondary schools. *The Education Digest*, 73(6), 9-12.

- Epstein, J. L. i Becker, H. J., (1982.). Teacher's reported practices of parent involvement: Problems and possibilities. *u*, 83, 103 – 113.
- Epstein, J. L. i Dauber, S. L. (1991.). School programs and teacher practices of parent involvement in inner-city elementary and middle schools. *The Elementary School Journal*, 91(3), 279-289.
- Epstein, J. L. i Sanders, M. G. (2002.). Family, school, and community partnerships. U: Bornstein, M. H., ur., *Handbook of Parenting*, Vol. 5: Practical Issues in Parenting (str. 407-437). Mahwah, New Jersey: Erlbaum.
- Epstein, J. L., Sanders, M. G., Simon, B. S., Salinas, K. C., Jansorn, N. R., i Van Voorhis, F. L. (2002.). School, family, and community partnerships: Your handbook for action (2nd ed.). Thousand Oaks, CA: Corwin.
- Epstein, J. L., Sanders, M. G., Sheldon, S. B., Simon, B. S., Salinas, K. C., Jansorn, N. R., Van Voorhis, F. L., Martin, C. S., Thomas, B. G., Greenfield, M. D., Hutchins, D. J. i Williams, K. J., (2009.). *School, Family, and Community Partnership: Your Handbook for Action, Third Edition and Handbook CD*. Thousand Oaks, CA: Corwin Press.
- Epstein, J. L. i Van Voorhis, F. L. (2001.). More Than Minutes: Teachers' Roles in Designing Homework. *Educational Psychologist*, 36(3), 181-193.
- Fan, X. i Chen, M. (2001.). Parental involvement and students' academic achievement: A meta-analysis. *Educational Psychology Review*, 13 (1), 1–22.
- Fan, W. i Williams, C. M. (2010.). The Effects of Parental Involvement on Students' Academic Self-efficacy, Engagement and Intrinsic Motivation. *Educational Psychology: An International Journal of Experimental Educational Psychology*, 30 (1), 53–74.
- Fan, W., Williams, C. M. i Wolters, C. A. (2012.). Parental Involvement in Predicting School Motivation: Similar and Differential Effects Across Ethnic Groups. *The Journal of Educational Research*, 10 (1), 21 – 35.
- Fantuzzo, J., McWayne, C., Perry, M. A. i Childs, S. (2004.). Multiple dimensions of family involvement and their relations to behavioural and learning competencies for urban, lowincome children. *School Psychology Review*, 33(4), 467-480.
- Flessa, J. (2008.). Parental involvement: What counts, who counts it and does it help?. *Education Canada*, 48(2), 18- 21.
- Goodall, J. i Vorhaus, J. (2011.). *Review of best practice in parental engagement. Department for Education*. UK (online) Dostupno na: http://opus.bath.ac.uk/51350/1/DFE_RR156.pdf (21.svibnja 2017).
- Green, C. L., Walker, J. M. T., HooverDempsey, K. V. i Sandler, H. M. (2007.) Parents' motivations for involvement in children's education: An empirical test of a theoretical model of parental involvement. *Journal of Educational Psychology*, 99, 532 – 544.
- Grolnick, W. S. i Slowiaczek, M. L. (1994.). Parents' involvement in children's schooling: A multidimensional conceptualization and motivational model. *Child Development*, 65 (1), 237 – 252.
- Grolnick, W. S., Ryan, R. M. i Deci, E. L. (1991.). The inner resources for school achievement: Motivational mediators of children's perceptions of their parents. *Journal of Educational Psychology*, 83, 508-517.
- Henderson, A. T. i Berla, N. (1994.). *A new generation of evidence: The family is critical to student achievement*. Washington, DC: National Committee for Citizens in Education.
- Henderson, A. T. i Mapp, K. L. (2002.). *A new wave of evidence: The impact of school, family and community connections on student achievement*. Austin, TX: National Center

- for Family and Community Connections with Schools. (online). Dostupno na: <http://files.eric.ed.gov/fulltext/ED536946.pdf> (19.lipnja 2017.)
- Hill, N. E., Castellino, D. R., Lansford, J. E., Nowlin, P., Dodge, K. A., Bates, J. E. i Pettit, G. S. (2004.). Parent academic involvement as related to school behavior, achievement, and aspirations: Demographic variations across adolescence. *Child Development*, 75 (5), 1491 – 1509.
- Hill, N. E. i Taylor, L. C. (2004.). Parental school involvement and children's academic achievement: Pragmatics and issues. *Current Directions in Psychological Science*, 13(4), 161-164.
- HooverDempsey, K. V. i Sandler, H. M. (1997.). Why Do Parents Become Involved in Their Children's Education?. *Review of Educational Research*, 67(1), 3-42.
- Izzo, C. V., Weissberg, R. P., Kasprow, W. J. i Fendrich, M. (1999.). A longitudinal assessment of teacher perceptions of parent involvement in children's education and school performance. *American Journal of Community Psychology*, 27(6), 817-839.
- Jeynes, W. H. (2005.). A MetaAnalysis of the Relation of Parental Involvement to Urban Elementary School Student Academic Achievement. *Urban Education*, 40(3), 237-269.
- Kohl, G. K., Lengua, L. i McMahon, R. (2000.). Parent involvement in school conceptualizing multiple dimensions and their relations with family and demographic risk factors. *Journal of School Psychology*, 38 (6), 501 – 523.
- Lareau, A. (1989.). *Home advantage: Social class and parental intervention in elementary education*. New York: Falmer Press.
- Lemmer E. M. i Van Wyk, J. N (2009.). *Organising parent involvement in SA schools*. Cape Town: Juta and Company.
- Ljubetić, M. (2014.). *Od suradnje do partnerstva obitelji, odgojno-obrazovne ustanove i zajednice*. Zagreb: Element.
- Maleš, D. (1993.). Škola – Roditelji – Djeca. *Obnovljeni život – Časopis za religioznu kulturu*, 48(6), 587-593.
- Maleš, D. (1994.). Različito shvaćanje suradnje roditelja i profesionalaca. *Napredak*, 135 (3), 342-349.
- Maleš, D. (2003.). Afirmacija roditeljstva. U: Puljiz, V. i Bouillet, D. (ur.), *Nacionalna obiteljska politika* (str. 277-301). Zagreb: Državni zavod za zaštitu obitelji, materinstva i mladeži.
- Olsen, G. i Fuller, M. L. (2008.). *Home-school relations: working successfully with parents and families* – 3rd ed. Pearson Education, Inc., USA.
- Pahić, T., Miljević-Ridički, R. i Vizek-Vidović, V. (2010.). Uključenost roditelja u život škole: percepcija roditelja opće populacije i predstavnika roditelja u školskim tijelima. *Odgojne znanosti*, 12(2), 329- 346.
- Pahić, T., Vizek-Vidović, V. i Miljević-Ridički, R. (2011.). Involvement of Roma parents in children education in Croatia: A comparative study. *Journal of Research in International Education*, 10(3), 275- 292.
- Pomerantz, E. M., Moorman, E. K. i Cheung, C. S. (2012.). Parents' involvement in children's learning. U: Harris, K. R., Graham, S., Urdan, T. C., Graham, S., Royer, J. M. i Zeidner, M., ur., *APA educational psychology handbook*, Vol. 2: Individual differences and cultural and contextual factors (str. 417-440). Washington, DC: American Psychological Association.

- Ramirez, L. (2006.). *Parent Teacher: the benefits of creating a supportive parent teacher relationship* (online). Dostupno na: <http://www.parenting-child-development.com/parent-teacher.html> (19. veljače 2017.).
- Rečić, M. (2003.). *Obitelji i školski uspjeh učenika*. Đakovo: Tempo d.o.o.
- Rosić, V. i Zloković, J. (2003.). *Modeli suradnje obitelji i škole*. Đakovo: Tempo.
- Sanders, M. G. i Sheldon, S. B. (2009.). *Principals matter: A guide to school, family, and community partnerships*. Corwin: A SAGE Company.
- Sheldon, S. B. i Epstein, J. L. (2005.). Involvement counts: Family and community partnerships and mathematics achievement. *The Journal of Educational Research*, 98, 196-206.
- Swap, S. M. (1987.). *Enhancing Parent Involvement in Schools: A Manual for Parents and Teachers*. NY: Teachers College Press.
- Swap, S. M. (1993.). *Developing a Home-School Partnership: From Concepts to Practice*. New York: Teachers College Press.
- Turney, K. i Kao, G. (2009.). Barriers to school improvement: Are immigrant parents disadvantaged? *The Journal of Educational Research*, 102(4), 257-271.
- Van Voorhis, F. L., Maier, M., Epstein, J. L. i Lloyd, C. M. (2013.). *The Impact of Family Involvement on the Education of Children Ages 3 to 8: A Focus on Literacy and Math Achievement Outcomes and SocialEmotional Skills*. New York: MRDC.
- Walker, J. M. T., Wilkins, A. S., Dallaire, J. P., Sandler, H. M. i Hoover-Dempsey, K. V. (2005.). Parental involvement: Model revision through scale development. *Elementary School Journal*, 106(2), 85-104.
- Zloković, J. (1996.). Uloga obitelji u postizanju školskog uspjeha učenika. *Napredak – časopis za pedagošku teoriju i praksu*, 104, 415-422.

The Benefits of Parent Involvement to a Child's Education

Abstract

One of the main aspiration of modern education is development of high-quality cooperation between parents and teachers, based on their partnership, with active parent involvement in education as a crucial element of that partnership. Active parent involvement includes numerous parental activities during child's learning and education in which they involve at school and at home, thus positively affecting the overall development and school success of a child. It also brings benefits to all other participants in the educational process. It is therefore necessary to emphasize its importance and benefits, which is the purpose of this work.

Keywords: benefits; collaboration; parent involvement; partnership